Blogi

Suomen Pankin talousosaamishankkeelta odotetaan paljon

Talousosaaminen | 04.05.2020 | Anu Raijas

KIRJOITTAJA

Anu Raijas
Talousosaamisen
neuvonantaja

Kysyimme hankkeen verkostotoimijoiden odotuksia Suomen Pankin talousosaamishankkeelle. Vaikka hanketta on odotettu jo kauan, sitä pidetään vielä tänäänkin tärkeänä ja ajankohtaisena.

Helmikuussa käynnistynyt Suomen Pankin talousosaamishanke on hyvässä vauhdissa. Osana talousosaamisen edistämistoiminnan kartoituskyselyä kysyimme hankkeen verkostotoimijoiden odotuksia Suomen Pankin talousosaamishankkeelle. Esittelen tässä blogissa kyselyssä esille tulleita asioita.

Kuten talousosaamisen saaman mediahuomion pohjalta arvata saattoi, odotukset hankkeelle ovat korkealla. Nähtiin tärkeänä, että vihdoin saadaan muodostettua kuva kokonaisuuteen kuuluvista toimijoista, toiminnasta, hankkeista, käytännöistä, materiaaleista ja tiedoista. Hankkeelle tulee saada valtakunnallinen koordinaatio, joka mahdollistaisi kaiken tämän laaja-alaisen hyödyntämisen. Tärkeänä on pidetty myös roolien ja työnjaon selkiyttämistä eri toimijoiden kesken. Vaikka hanketta on odotettu jo kauan, sitä pidetään vielä tänäänkin tärkeänä ja ajankohtaisena.

Kuvio 1.

Suomen Pankkia pidettiin luontevana tahona koota verkostoa alueen toimijoista ja koordinoida toimintaa. Vastauksissa kiiteltiin hankkeen aktiivisuutta ja toimijoiden osallistamista. Hankkeen toimintasuunnitelmaa pidetään hyvänä.

Myös kyselyn ulkopuolella on käyty jonkin verran keskustelua hankkeen rajauksista. Huomiota on saanut koulujen ja oppilaitosten tarjoaman taloustiedon opetuksen rajaaminen hankkeen ulkopuolelle. Talousasioiden opetus kouluissa ja oppilaitoksissa on keskeisessä roolissa, koska siellä tavoitetaan hyvin suuri joukko lasten ja nuorten ikäluokista. Näimme Suomen Pankin talousosaamishanketta suunnitellessa kuitenkin perusteltuna jättää opetussuunnitelmiin kirjatun ja opettajien itse suunnitteleman talousasioiden opetuksen hankkeen ulkopuolelle. Sen sijaan pidämme erittäin tärkeänä, että koulun ulkopuolisten tahojen tuottama toiminta ja erilaiset materiaalit kouluille ja oppilaitoksille pidetään koordinaation piirissä. Hankkeen työryhmissä on opetussektorin edustus juuri tästä syystä.

Kyselyssä talousosaamista haluttiin tarkasteltavan laaja-alaisesti. On totta, että talousosaaminen ulottuu tänä päivänä monelle eri elämänalueelle. Olemme kuitenkin Suomen Pankissa talousosaamishankkeessa päättäneet keskittyä kansalaisten ja kansalaisryhmien toimintaan finanssimarkkinoilla sekä kuluttajana toimimiseen digitaalisilla markkinoilla. Talousosaamisen

edistämisen kannalta onkin keskeistä niiden kansalaisten tavoittaminen, jotka eivät ole opetuksen piirissä. Heidän tavoittamisekseen on löydettävä niin oikeat kanavat kuin tavat ja menetelmätkin välittää tietoa oman talouden hallinnasta ja opettaa siihen tarvittavia taitoja. Haluamme keskittyä taloudenhallinnan välittömien ongelmien ja riskien ennaltaehkäisevään toimintaan, eikä ongelmien korjaamiseen ja ongelmissa olevien auttamiseen.

Kuvio 2.

Koordinaatiohanke tarjoaa tilaisuuden toimijaverkoston kasvattamiselle, mikä on hyvä asia. Niin hankkeesta kuin talousosaamisen edistämisestä viestiminen on jo nyt tuonut uusia, talousosaamisen edistämisestä kiinnostuneita organisaatioita ja henkilöitä mukaan keskusteluun. Uudet toimijat verkostossa ja toiminnan koordinaatio tuovat mahdollisuuksia uusille kumppanuuksille ja yhteistyön muodoille. Useat kyselyyn vastanneet vetosivat kiinnittämään huomiota eri toimijoiden ja heidän toimintansa tasapuoliseen kohteluun. Finanssialan yritykset nähdään keskeisinä toimijoina kansalaisten raha-asioiden hallinnassa. Heidän kanssaan muut sektorit toivovat aktiivista ja laaja-alaista vuoropuhelua. Myös viranomaisyhteistyöltä toivottiin tiivistämistä ja sen kehittämistä keskeisten toimijoiden kanssa.

Kartoituskysely osoitti jo sen tiedetyn tosiasian, että talousosaamisen edistämisessä vireillä on runsaasti erilaisia tietyn ajan kestäviä hankkeita ja projekteja. Toiveissa olisikin saada nykyistä

enemmän pysyvää talousosaamisen edistämisen toimintaa.

Koordinaatiohanke pitää sisällään paljon teknistä tekemistä, koska siinä kerätään aineistoa toimijakentältä ja muista maista sekä jäsennetään ja analysoidaan sitä. Haluamme Suomen Pankissa tehdä tätä työtä ennakkoluulottomasti tavoitteena nähdä mahdollisuuksia myös uusille avauksille, aloitteille ja kehityssuunnille. Tähän kannustamme verkoston kaikkia toimijoita.

Kuvio 3.

Suomen Pankin talousosaamishankkeen tuloksena odotetaan toiminnan tehostamiseksi tiivistä ja selkeää, toimijoiden yhteistä ja useamman vuoden talousosaamisen aikataulutettua suunnitelmaa, kansallista strategiaa. Strategiassa toivotaan määriteltävän talousosaamisen edistämisen ja eri kohderyhmät huomioivat yhteiset tavoitteet sekä alan hyvät käytännöt, vaikuttavat toimintamuodot sekä mittarit. Strategia olisi toisin sanoen suunnitelma siitä, kuka tekee mitä ja miksi.

Hankkeelta toivotaan myös konkreettisia tuotoksia, toimenpide-ehdotuksia ja suosituksia talousosaamisen edistämiseksi. Alueelle toivotaan uutta ja oikeassa muodossa olevaa tietoa, materiaaleja ja toimintatapoja eri kohderyhmille sekä tutkimuksissa hyödynnettäväksi.

Kuvio 4.

Koordinoidulla toiminnalla nähdään olevan myös mahdollisuuksia vaikuttaa erilaisiin käynnissä oleviin lainsäädännön valmisteluihin sekä rakenteellisiin muutoksiin palvelu- ja neuvontakentässä. Koordinaatio oletetaan helpottavan lisäksi vaikuttamista toimijoiden ja hankkeiden rahoituksesta ja strategisista linjauksista päättäviin tahoihin. Viimeisenä, mutta ei vähäisimpänä seikkana, talousosaamisen edistämiseen kaivataan selkeätä johtajuutta kansallisella tasolla ja riittävää taloudellista panostamista.

Asiasanat

kuluttajat, kysely, oman talouden hallinta, talousosaaminen